

کتابچه راهنمای گندزدایی

بیمارستان نیاپور بندر خمیر

فایزه قمری کارشناس بهداشت محیط

اردیبهشت 1404

مقدمه

3.....

مواد گندزدایی

10.....

دستورالعمل گندزدایی

22.....

مواد شوینده و پاک کننده

43.....

مقدمه

نظافت مرتب ر زانه بیمارستان بصورتیکه محیط تمیز عاری از گرد غبار باشد. 90 درصد میکروارگانیسم ها در جرم های قابل مشاهده جود دارند هدف از نظافت ر زانه بیمارستان ریشه کنی یا کاهش این جرم ها می باشد . باید توجه داشت در صورت عدم جرم زدایی مکانیکی دترجنت ها مواد ضد عفونی کننده نمی توانند فعالیت ضد میکروبی خود را بطور مناسب اعمال نمایند.

لازم است سیاستهای خاصی در ارتباط با بکارگیری ر شهای مناسب با فواصل زمانی استاندارد جهت نظافت دیوارها، کف پوشها، رختخوابها، پرده ها، اثاثیه، حمامها، توالتها کلیه سایل مورد استفاده بکار گرفته شود. روشها باید جهت احتمال آلودگی متناسب با نوع ضد عفونی اختصاصی شود بر این اساس بیمارستانها به چهار منطقه تقسیم می شوند:

منطقه: A

مناطق از بیمارستان ها که تماس با بیمار ندارند (مثل پذیرش، کتابخانه ..) نظافت عادی توصیه می شود.

منطقه: B

مکان های نگهداری بیمارانی که عفونی نبوده یا حساسیت بالایی ندارند، لازم است روشهایی جهت نظافت این مکانها به کار گرفته شود که گرد غبار ایجاد نکند. استفاده از جارهای برقی یا معمولی در این مناطق توصیه نمی شود. ابتدا باید هرگونه آلودگی با خون مایعات دیگر بدن ضد عفونی شده سپس نظافت انجام گیرد.

منطقه: C

بخش های ایزوله یا بیماران عفونی شده، نظافت با دترجنت های مناسب سپس محلولهای ضد عفونی کننده لازم است. جهت جلوگیری از انتقال انتشار عفونت هر اتاق باید با سایل جداگانه نظافت شود.

منطقه: D

بیماران با حساسیت بسیار بالا (حفاظت به صورت ایزولاسیون) یا سایر مکانهای محافظت شده از قبیل اتاق های عمل، اتاق های زایمان، بخش مراقبت های ویژه، بخش نگهداری نوزادان نارس بخش دیالیز که نیاز به استفاده از محلولهای دترجنت ضد عفونی کننده دارد، لازم است در این مکانها از سایل نظافت مجزا استفاده شود.

تمام سطوح توالتها در مناطق D، C، B باید ر زانه نظافت گردند در صورت ریت آلودگی باید محل آلوده سریعاً نظافت در صورت نیاز گندزدایی گردد.

تعاریف

1) شستشو یا پاک کردن

برطرف کردن کلیه مواد اضافه نظیر گرد و غبار، خون، مخاط و... از روی وسایل که اغلب با استفاده از آب و یک نوع ماده صابونی انجام می‌گیرد. این مرحله بایستی برای کلیه وسایل پزشکی که نیاز به گندزدایی و یا سترون سازی دارند نیز حتماً انجام شود زیرا می‌تواند به طور موثری باعث کاهش مقدار میکرو ارگانیسم های موجود روی وسایل آلوده شود و در نتیجه مراحل بعدی (گندزدایی یا سترون سازی) سریع تر و موثرتر انجام شود.

(2) گندزدایی (Disinfection)

نابودی اشکال رویشی بالقوه خطرناک و ارگانیسم های بیماری زا بر روی اشیاء بی جان را گندزدایی می‌گویند. یک عامل گندزا الزاماً سبب استریل شدن شيء نمی‌گردد و نمی‌تواند با اطمینان کافی کلیه میکروب ها را نابود کند، بلکه هدف از گندزدایی به حداقل رساندن خطر عفونت و یا فساد محصولات است.

(3) ضد عفونی کردن (Antisepsis):

جلوگیری از عفونت ها با استفاده از عوامل ضد عفونی کننده بر روی بافت زنده را ضد عفونی می‌گویند که باعث تخریب، مهار و یا ممانعت از رشد عوامل بیماری زا می‌گردد.

(4) سترون سازی یا استریلیزاسیون (Sterilization):

برطرف کردن و نابود کردن همه اشکال حیاتی میکروارگانیسم ها نظیر باکتری ها، اسپور باکتری ها، مایکوباکتریوم، ویروس ها، قارچ ها و انگل ها.

(5) مواد پاک کننده یا دترجنت (Detergents)

ماده یا ترکیبی که پس از انحلال در آب یا حلال، با استفاده از کاهش کشش سطحی مایع، آلودگی را از بین می‌برد و اجازه می‌دهد تا ضد عفونی کننده ها به میکروارگانیسم ها که در زیر یا پایین آن ها قرار دارند دسترسی پیدا کنند.

(5) باکتری کش Bactericide

ماده ای است که باعث کشتن باکتری ها بخصوص عوامل بیماری زا می‌گردد.

(6) باکتریواستاتیک Bacterio Static

مواد شیمیایی که از رشد باکتری ها جلوگیری می‌کنند اما لزوماً باعث نابودی باکتریها یا اسپور آنها نمی‌شود.

(7) اسپور کش

ماده ای که موجب نابودی اسپور میکروارگانیسم ها می گردد. با توجه به اینکه اسپور نسبت به فرم رویشی دارای مقاومت بیشتری است از این رویک ماده اسپورکش، عامل استریلیزه کننده نیز می باشد.

انواع گندزداها:

الف) فیزیکی   ب) شیمیایی

الف عوامل فیزیکی:

1) حرارت (حرارت را به اشکال مختلف مثل سوزاندن ، جوشاندن ، حرارت متناوب ، بخار آب همراه با فشار و حرارت خشک مصرف می کنند) 2) استفاده از سرما 3) خشک کردن 4) پرتو دهی یا اشعه دادن

ب عوامل شیمیایی:

- 1- آلدئیدها (مثل فرمالدئید)
- 2- استریلیزه کننده های شیمیایی گازی شکل (مثل اکسید اتیلین ETO)
- 3- اسیدها (مثل اسید استیک و اسید کلریدریک)
- 4- الکل ها
- 5- فنول و مشتقات آن (فنول ، دتول ، هگزا کلرو فن ، کلرزول ، کلر هگزیدین)
- 6- قلیا ها (بیکربنات سدیم ، آهک)
- 7- اکسید کننده ها (آب اکسیژنه)
- 8- هالوژن ها (ترکیبات ید دار ، کلردار)
- 9- فلزات سنگین (مانند جیوه)
- 10- سورفاکتانت ها (عوامل فعال کننده سطحی یا دترجنت ها) شامل: سورفاکتانت های کاتیونی (ساولن و -) ... سورفاکتانت های آنیونی (صابون ها -) (سورفاکتانت های غیر یونی) مشتقات سولفات در مایع ظرفشویی و پاک کننده و پودر لباسشویی -) سورفاکتانت های آمفوتریک (سورفاکتانت های اصلی و شامپو فرش ، شامپو بچه)

سطوح گندزدایی:

مواد گندزدا را از نظر سطح گندزدایی به 3 دسته تقسیم می کنند:

- سطح بالا (H.L.D) High Level Disinfectant
- بینابینی (I.L.D) Intermediate Level Disinfectant
- سطح پایین (L.L.D) Low Level Disinfectant

الف) گندزدایی سطح بالا:

کلیه اشکال میکرو ارگانیسم ها مثل باکتری های زایا، مایکو باکتریوم ها، ویروس ها، قارچ ها و تعداد اندکی اسپور باکتری ها را از بین می برد ولی تعداد زیادی اسپور را نمی تواند نابود کند مانند: گلوکار آلانید و پراکسید هیدروژن، پراستیک اسید، فرمالدئید

ب) گندزدایی سطح متوسط:

باکتری های زایا، مایکو باکتریوم، اغلب ویروس ها و قارچ ها را از بین می برد ولی روی اسپور باکتری اثری ندارد. مانند: محصولات کلر دار، ترکیبات ید و یدوفورها (بتادین)، الکل ها (الکل ایزوپروپیل 70 درجه)

ج) گندزدایی سطح پایین:

اغلب باکتری های زایا، تعدادی از انواع قارچ ها و ویروس ها را از بین می برد ولی اسپور باکتری ها، مایکو باکتریوم ها و انواع مقاوم تر قارچ ها و ویروس ها را نمی تواند نابود کند. مانند: فنل و ترکیبات فنلی، ترکیبات آمونیوم کوآترنر (سورفکتانت ها)

در مصرف عوامل شیمیایی به منظور گندزدایی 3 نکته را باید در نظر داشت:

- 1) عامل شیمیایی که برای گندزدایی وسایل آلوده به کار می رود ممکن است برای پوست مضر باشد. بنابراین ماده انتخابی باید نسبت به ماده هایی که قرار است گندزدایی کند سازگار باشد.
- 2) همه میکروارگانیسم ها به طور مساوی نسبت به همه مواد ضد عفونی کننده و گندزدا حساس نیستند. میکروبه های گرم منفی و مثبت حساسیت متفاوتی دارند. اشرشیاکلی خیلی بیشتر از استافیلوکوک طلایی نسبت به ضد عفونی کننده های کاتیونیک مقاوم است. و حضور مواد ارگانیکی خارجی و همگی شرایط محیطی که در نحوه عمل ماده گندزدا موثر هستند PH
- 3) زمان، دما، غلظت باید در نظر گرفته شوند.

از چه غلظت مواد گندزدا برای کاربردهای مختلف باید استفاده شود؟

استفاده از غلظت های استاندارد مواد گندزدا برای سطوح، وسایل و ابزار پزشکی در مراکز بهداشتی و درمانی از مسائل بسیار مهم می باشد. اگر از غلظت های کم استفاده شود تنها باعث صرف وقت و هزینه گردیده و عملاً بر روی پاتوژن های بیماریزا بی اثر می باشد و اگر از غلظت های بالا استفاده گردد به جز صرف هزینه و ایجاد آلودگی های زیست محیطی باعث بالا رفتن مقاومت میکروارگانیسم ها می گردد. بنابراین دانستن غلظت های مناسب و اثر گذار بر روی میکروارگانیسم ها (مخصوصاً پاتوژن های بیمارستان) بسیار ضروری می باشد.

طریقه مصرف گندزداها:

1- محلول های کنسانتره:

ابتدا بایستی نسبت به رقیق سازی محلول کنسانتره اقدام شده و پس از تهیه محلول رقیق شده با غلظت مورد نظر نسبت به غوطه ورسازی وسایل پزشکی حساس به گرما در زمان توصیه شده اقدام گردد. 2-محلول های آماده مصرف: مواد آماده مصرف نیازی به رقیق سازی نداشته و فقط زمان ماند توصیه شده بایستی رعایت گردد.

به هیچ وجه نباید از مواد شیمیایی ضد عفونی کننده یا گندزدا در موارد زیر استفاده کرد:

- 1-زمانی که از حرارت به عنوان یک راه حل قابل قبول برای ضد عفونی کردن مواد می توان استفاده نمود.
- 2-زمانی که استریلیزاسیون اجتناب ناپذیر است.
- 3-مواردی که عمل شستشو به تنهایی کفایت می کند.
- 4-مواردی که استفاده از وسایل یک بار مصرف مقرون به صرفه است.

تذکرات مهم:

- ✓ همیشه قبل از گندزدایی منطقه مورد نظر باید مورد شستشو و پاکسازی قرار گیرد.
- ✓ در زمان استفاده از محلول های شیمیایی استفاده از دستکش، ماسک و عینک ایمنی ضرورت دارد.

اصول استفاده از مواد گندزدا:

- ✓ قبل از شروع عملیات گندزدایی از وسایل حفاظت فردی مناسب (مانند لباس و کفش کار، دستکش، پیشبند، عینک، ماسک و) استفاده نمایید.
- ✓ قبل از گندزدایی، زدودن اجرام و آلودگی ها از روی سطوح و وسایل (برای افزایش تاثیر محلول گندزدا بر روی میکروبها) ضروریست.
- ✓ نباید مواد گندزدا را با هم یا با مواد شوینده مخلوط نمود بدلیل اینکه اثرات گندزدایی آنها از بین می رود.
- ✓ از مواد گندزدا فقط در غلظتهای توصیه شده استفاده گردد و برای تهیه محلولهای گندزدا حتماً از پیمانه استفاده شود.
- ✓ از غوطه ورنمودن بیش از مدت توصیه شده وسایل در محلولهای گندزدا جداً خودداری شود.
- ✓ مواد گندزدا را در مکانهای مناسب و در دمای مناسب نگهداری نموده و از قراردادن آنها در محیط گرم جداً خودداری شود (در غیر اینصورت اثرات محلول یا ماده گندزدا به سرعت از بین می رود).

- ✓ مواد یا محلولهای گندزدا را در بطریهای در بسته نگهداری نموده و بر روی بطریها حتماً مشخصات محلول یا ماده گندزدا قید شده باشد.
- ✓ از تهیه بیش از اندازه مورد نیاز روزانه محلولهای گندزدایی که برای روزهای بعد قابل استفاده نیستند جداً خودداری شود.
- ✓ بعد از انقضای مدت استفاده محلولهای ساخته شده حتماً آنها را دور ریخته و محلول تازه تهیه گردد.
- ✓ ثبت تاریخ ساخت محلول گندزدا و غلظت آن برای محلولهایی که قابلیت مصرف بیش از یک روز را دارند روی بطری آنها الزامیست.

ایمنی در کاربرد مواد گندزدا:

1. فرد یا افراد مسئول نظافت در هنگام کار باید از ماسک، دستکش و لباس کار استفاده نمایند.
2. جعبه کمک های اولیه باید در هر ایستگاه و یا هر مکانی که مواد شیمیایی مورد استفاده قرار میگیرد در دسترس باشد.
3. کاربرد هر ماده شیمیایی باید بر اساس دستورالعمل ایمنی تهیه شده توسط تولید کننده ها انجام شود.
4. هنگام تهیه محلول رقیق همیشه باید محلول غلیظ به آب اضافه شود. از اضافه کردن آب به محلول غلیظ خودداری نمایید.
5. تماس پوست با محلول غلیظ موجب سوختگی خواهد شد.
6. در هنگام استفاده از محلول رقیق تهیه شده باید از پوشش مناسب صورت استفاده شود.
7. در صورت تماس با چشم، چشم باید به مدت 10 دقیقه در آب سرد باز نگه داشته شود.
8. گندزدا باید با آب سرد یا معمولی تهیه گردد.
9. دو مرحله نظافت و گندزدایی دو مرحله جدا از یکدیگرند و نباید هیچ گونه اختلاطی بین شوینده و گندزدا انجام گیرد.

مواد گندزدا کننده

گندزدا و ضد عفوني کننده ها

- 1) سپتي سيدين پلاس
  - 2) هاسايد
  - 3) سايا سپت اچ آي
  - 4) پرسيدين يك درصد
  - 5) سايا سپت اچ پي
  - 6) سپتي سورفيس
  - 7) اسپورسيدين
  - 8) فرمالدئيد
  - 9) هيپو کلریت سدیم
  - 10) الكل
  - 11) محلول بتادين
  - 12) پرسيدين
- مواد پاك كننده

- (1) رخشا
- (2) پور رختشویی دستی
- (3) مایع جرم گیری
- (4) اسپری خوشبو کننده هوا
- (5) مایع دستشویی

سپتی سیدین پلاس

(1) مواد مؤثره

الف) اتانول 70% (ب) بنزالکانیوم کلراید

(2) خطرات احتمالی

✓ در صورت تماس با چشم باعث التهاب شدید چشم و اثرات زیانبار بر آن می شود.
✓ قابل اشتعال است.

(3) کمکهای اولیه

در صورت تماس با چشم: چشمها را با زنگه دارید و با آب فراوان به مدت 15 تا 20 دقیقه بشویید. در صورت وجود داشتن لنز بعد از 5 دقیقه شستشو لنزها را خارج کرده، دوباره به شستشو ادامه دهید.

در صورت استنشاق: بیمار را به هوای آزاد ببرید. در صورت بیهوشی از تنفس مصنوعی کمک بگیرید. به پزشک مراجعه کنید.

در صورت بلعیدن: فوراً مقدار زیادی آب به بیمار بدهید. بیمار را وادار به استفراغ نکنید. بلافاصله با پزشک تماس بگیرید. فقط برای استعمال خارجی بوده و بر روی پوست سالم مصرف شود.

(4) دستورالعمل مصرف

2 الی 3 سی سی از محلول سپتی سی دین پلاس را بر روی کلیه قسمت های هر دو دست اسپری کنید و به طور کامل دو دست را بروی همدیگر مالش داده به طوریکه بین انگشتان پشت و روی دست تا قسمت مچ به محلول آغشته گردد سپس برای مدت 30 ثانیه اجازه دهید که محلول از روی پوست خشک شود.

توجه شود شستن دست با آب و صابون قبل از استفاده از ترکیب آنتی سپتیک الزامی نیست اما اثرگذاری را بالا خواهد برد گرچه توصیه می شود در صورت آلودگی دست به چربی و مواد بافتی این عمل صورت گیرد بهتر است افرادی که دارای پوست خشک هستند پس از چند بار استفاده از محلول آنتی سپتیک از لوسیون یا کرم های نرم کننده با خایت ضد التهابی ضعیف استفاده کنند.

هایساید

1) مواد مؤثره

الف) هیدروژن پراکساید (دی دسیل دی متیل آمونیوم کلراید

2) کاربرد

گندزدایی انواع سطوح، تجهیزات و ابزارآلات صنایع غذایی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی

3) نکات ایمنی

از تماس با پوست، چشم و استنشاق خودداری شود.

در ظرف در بسته و دور از گرما، آتش و نور مستقیم خورشید نگهداری شود.

از اسپری کردن مستقیم بر تجهیزات و قطعات الکترونیکی اکیداً خودداری شود.

4) دستورالعمل مصرف

ابتدا با استفاده از هاساید اس آی-25 سطح مورد نظر را به خوبی پاکسازی نموده به نحوی که هیچ گونه آلودگی ظاهری مانند بقایای بیولوژیک و سایر آلودگی ها بر روی آن به جا نماند. محلول هاساید سطح را به خوبی بر روی سطح مورد نظر اسپری نموده و از آغشته شدن تمامی زوایای سطوح و تجهیزات به محلول اطمینان حاصل نمایید. جهت تکمیل عملیات ضدعفونی حداقل چند دقیقه صبر کنید. پس از اتمام زمان اثر، محلول را با دستمال تمیز خشک کنید.

سایا سپت اچ آی

1) کاربرد ماده شیمیایی:

ضد عفونی سطوح نیمه حساس و غیر حساس پزشکی و دندان پزشکی

2) خطرات احتمالی

الف) ممکن است سبب سوختگی شود (corrosive). ب) برای آبزیان سمی می باشد

3) کمکهای اولیه

در صورت استنشاق: شخص را به هوای آزاد ببرید. اگر شخص قادر به نفس کشیدن نیست از تنفس مصنوعی، در صورت امکان و ترجیحاً دهان به دهان، استفاده کنید. با پزشک مشورت کنید.

در صورت تماس با چشم: چشمها را باز نگه دارید و در همان حال آنها را برای چند دقیقه با آب خنک بشویید. با پزشک مشورت کنید.

در صورت تماس با پوست: لباسهای آلوده را خارج کنید. فوراً پوست را با آب و صابون بشویید و کاملاً آبکشی نمایید به پزشک مراجعه کنید.

در صورت بلع یا خوردن: دهان را بشویید و مقدار زیادی آب بنوشید

برای درمان فوراً با یک پزشک مشورت کنید. هرگز شخص را وادار به استفراغ نکنید. هرگز چیزی به دهان فرد بیهوش ندهید.

4) دستورالعمل استفاده

محل مصرف	رقت مصرفي	روش تهیه	روش استفاده
لوازم پزشکی و دندانپزشکی نیمه حساس	3 - 4 درصد	غوطه وري	30 - 15 دقیقه قابل استفاده مجدد برای مدت 14 روز
لوازم پزشکی و دندانپزشکی غیر حساس	1 - 2 درصد	اسپرس - غوطه وری	15 - 10 دقیقه

برای رقیق سازی از دستکش و ماسک استفاده شود در صورت آلودگی ظاهری محلول رقیق شده آن را با محلول تازه آماده شده جایگزین نمایید . قبل از غوطه وری ابزار در محلول تهیه شده حتی امکان قطعات ابزار را از هم جدا کنید تا تمامی سطوح به محلول آغشته شود . مطمئن شوید که تمامی سطوح به طور کامل آغشته شده باشد . ابزار آلات را پس از ضد عفونی آبکشی نمایید . از استفاده هم زمان با پاک کننده های آنیونیک خود داری شود . برای آبکشی ابزار از آب با املاح پایین یا آب دیونیزه خود داری شود

پرسیدین یک درصد

1) کاربرد ماده شیمیایی :

گندزدای سطح بالا برای گندزدایی سطوح

2) خطرات احتمالی

الف) خورندگی

ب) کمک به احتراق سایر ترکیبات

3) کمکهای اولیه

در صورت استنشاق : شخص مصدوم را در هوای آزاد به حالت دراز کشیده ، به صورتیکه سرش بالاتر از بدنش قرار گرفته باشد ، قرار دهید . در همه موارد با پزشک مشورت کنید .

در صورت تماس با چشم : فوراً چشم ها را به مدت 15 دقیقه با آب بشوئید . حین شستشو ، پلکها باید باز باشند . در صورتیکه استفاده کنید . در اسرع وقت **Oxybu procaine analgesic eye wash** (پلکها به سختی باز می شوند ، از یک با یک چشم پزشک مشورت کنید .

در صورت تماس با پوست : لباسها ، جورابها و کفشهای آلوده را در آورید . اگر لازم است ، زیر دوش رفته و پوست آلوده شده را با آب بشوئید . شخص مصدوم را (توسط پتو (گرم نگه دارید و در همه موارد با پزشک مشورت کنید .

در صورت بلع یا خوردن: فوراً با يك پزشك مشورت كنيد و شخص مصدوم را به بیمارستان ببريد . اگر شخص کاملاً هوشیار است ، دهان را با آب بشوئيد اما اگر بيهوش است سبب استفراغ نشويد.

(4) دستورالعمل استفاده

محل استفاده	رقت مصرفی	مدت زمان مجاورت	مدت زمان مصرف محلول رقیق شده	روش استفاده
استریل لولزم جراحی و دندانپزشکی (حساس)	10 رص	30 دقیقه	24 ساعت	غوطه وري
استریل لوازم جراحی ، دندانپزشکی ، آندوسكوپها (حساس و نیمه حساس)	20 درصد	15 دقیقه	10 روز	غوطه وري

سایا سپت اچ پی

- کاربرد ماده شیمیایی :
- گندزدای سطوح عفونی و عمومی پزشکی و دندانپزشکی
- خطرات احتمالی
- برای آبیان سمی می باشد ممکن است سبب سوختگی شود (corrosive) .
- كمكهاي اوليه
- در صورت استنشاق:** شخص را به هوای آزاد ببرید. اگر شخص قادر به نفس کشیدن نیست از تنفس مصنوعی، در صورت امکان و ترجیحاً دهان به دهان ، استفاده کنید .با پزشك مشورت كنيد.
- در صورت تماس با چشم:** چشمها را باز نگهدارید و در همان حال آنها را برای چند دقیقه با آب خنك بشوئيد .با پزشك مشورت كنيد.
- در صورت تماس با پوست:** لباسهاي آلوده را خارج كنيد .فورا پوست را با آب و صابون بشوئيد و كاملاً آبكشي نماييد .به پزشك مراجعه كنيد.
- در صورت بلع یا خوردن:** دهان را بشوئيد و مقدار زیادی آب بنوشید برای درمان فوراً با يك پزشك مشورت كنيد . هرگز شخص را وادار به استفراغ نكنيد. هرگز چیزی به دهان فرد بيهوش ندهيد.
- (4) دستورالعمل مصرف**
- این محلول در رقت 1 الی 4 درصد بسته به نوع محل و شدت آلودگی برای سطوح پزشکی و دندانپزشکی بکار می رود.

محل مصرف	رقت مصرفی	روش مصرف	زمان اثرگذاری
سطوح آلوده	3 - 4 درصد	اسپري و اسفنج كشي	10 - 5 دقیقه

سطوح عمومی	2 - 1 درصد	اسپری و اسفنج کشی	10 - 5 دقیقه
------------	------------	-------------------	--------------

از استفاده همزمان با مواد پاک کننده خودداری گردد.

سپتی سورفیس

- (1) کاربرد ماده شیمیایی :
گندزدای سطوح عفونی و عمومی پزشکی و دندانپزشک
- (2) خطرات احتمالی
✓ در صورت تماس با چشم باعث التهاب شدید چشم و اثرات زیانبار بر آن می شود.
✓ قابل اشتعال است.
- (3) کمکهای اولیه
در صورت تماس با چشم : چشمها را باز نگه دارید و با آب فراوان به مدت 15 تا 20 دقیقه بشویید. در صورت وجود داشتن لنز بعد از 5 دقیقه شستشو لنزها را خارج کرده ، دوباره به شستشو ادامه دهید
در صورت استنشاق : بیمار را به هوای آزاد ببرید. در صورت بیهوشی از تنفس مصنوعی کمک بگیرید. به پزشک مراجعه کنید.
در صورت بلعیدن : فوراً مقدار زیادی آب به بیمار بدهید. بیمار را وادار به استفراغ نکنید. بلافاصله با پزشک تماس بگیرید
- (4) دستورالعمل مصرف
محلول سپتی سورفیس آماده مصرف است و نیاز به رقیق سازی ندارد. مقدار مناسبی از محلول را روی سطوح آلوده اسپری کرده اجازه دهید خشک شود این محلول حد اکثر در مدت دو دقیقه بیشترین فعالیت ضد میکروبی خود را اعمال می کند. برای کسب نتیجه بهتر قبل از استفاده از محلول ، سطح مورد نظر را تمیز و خشک کنید.

اسپورسیدین

- (1) مواد موثره
الف) گلو تار آلد هید (2.5% ب) سورفکتانت های ویژه
- (2) کاربرد ماده شیمیایی :
جهت ضد عفونی سطح بالا ابزار بحرانی و نیمه بحرانی پزشکی، دندانپزشکی و انواع آندوسکوپ ها
- (3) دستورالعمل مصرف
اسپورسیدین یک محلول آماده به مصرف بوده که نیاز به رقیق سازی ندارد. جهت ضد عفونی سطح بالا (High Level) انواع ابزار نیمه بحرانی مانند انواع آندوسکوپ ها را به مدت 10 دقیقه در محلول غوطه ور نموده و سپس آب کشی نمایید. محلول

اسپورسیدین در ظرف در بسته به مدت 28 روز قابل نگهداری و استفاده مجدد می باشد. بهتر است پیش از ضدعفونی، پاکسازی اولیه با استفاده از دترجنت مناسب انجام شده و ذرات مخاطی و بقایای بیولوژیک به خوبی پاکسازی شوند.

فرمالدئید

(1) کاربرد ماده شیمیایی :

به طور معمول به عنوان محلول فرمالین شناخته می شود. فرمالدئید یک گاز به شدت سمی و تحریک کننده است که پروتئین ها را ته نشین کرده و از بین می برد. فرمالدئید بر علیه باکتری های در حال جوانه زدن، قارچ ها و بسیاری از ویروس ها مؤثر است. اما اثر کمی بر روی اسپور باکتری ها (مثل اسپورکزاز) و باکتری های اسید-فاست دارد. فلزات و لاستیک ها را آسیب نمی زند. و برای گندزدایی سطوح و تجهیزات کاربرد دارد

(2) دستورالعمل مصرف

محلول های 2 تا 3 درصد (که با مخلوط کردن 20 تا 30 میلی لیتر از محلول 40 درصد فرمالین در یک لیتر آب هدست می آید) برای اسپری کردن در اتاق ها، روی دیوارها و مبلمان، بکار می رود.

(4) مخاطرات بهداشتی فرمالدئید بر سلامتی انسان

استنشاق فرمالدئید: استنشاق فرمالدئید با تراکم زیاد باعث تورم شدید در دستگاه تنفسی فوقانی و از بین رفتن بافت های سطحی مخاط آن می شود. چون قابلیت انحلال فرمالدئید در آب زیاد است ابتدا مجاری تنفسی فوقانی را تحت تأثیر قرار داده و سبب تحریک بینی و گلو می شود. تظاهرات مشخص و نمونه این تحریک خشکی و گزگز غشاهای مخاطی، گرفتگی بینی همراه با سوزش و عطسه و گاهی گرفتگی صدا است. هم چنین تحریک مجاری تحتانی بصورت سرفه، تنگی قفسه سینه و خس خس کردن تظاهر می نماید.

اثرات حاد و مزمن فرمالدئید مانند خاصیت تحریک کنندگی بر پوست، مخاط چشم و دستگاه تنفسی و سرطانزایی در دستگاه تنفسی فوقانی حیوانات آزمایشگاهی توسط سازمانهای معتبر و بین المللی علمی جهان مورد تأیید قرار گرفته است. ضمن اینکه پرسنال لاندري میبایستی از ویژه گیهای مخاطره آمیز این ماده آشنایی داشته باشند.

(5) راهکارهای مقابله با خطرات فرمالدئید (اقدامات حفاظتی):

- ✓ حتی المقدور از حالت هایی که باعث تشدید خطر می شود، مانند تکرار مصرف و مصرف طولانی مدت به شکل اسپری کردن جلوگیری شود.
- ✓ فرمالدئید را در ظروف دهانه تنگ نگهداری کرده و درب آن کاملاً بسته باشد بطوری که اصلاً به خارج نشت نداشته باشد.
- ✓ در ظروف خشک و دور از گرما و جرقه و شعله (دمای کمتر از 20 درجه) و در مکانی که هوای آن به راحتی تهویه می شود، نگهداری شود.

- ✓ ظروف حاوي فرمالدئيد ا در مكاني نگهداري شود كه احتمال سقوط و ريختن نباشد .
- ✓ در صورتي كه محلول فرمالدئيد ريخته شد ، بوسيله يك جسم جاذب ، مانند كاغذ خشك يا ماسه نرم جمع آوري گردد.
- ✓ از دست زدن به فرمالدئيد ريخته شده بدون دستشكش اجتناب شود .
- ✓ از ورود فرمالين به مجاري فاضلاب و فضاهاي در بسته خودداري گردد و در صورت لزوم جلو مسير محلول به طريقي مسدود گردد.
- ✓ از اضافه نمودن آب به فرمالدييد خودداري شود (مگر با رعايت اقدامات ايمني) همچنين در مكاني كه كار انجام مي شود . هوا كاملاً تهويه ميشود(زير هود) و تجهيزات ايمني لازم براي دستگاه تنفسي در اختيار باشد.
- ✓ براي مواقع ضروري بايد دوش شستشوي چشم و صورت در آزمايشگاه موجود باشد .
- ✓ شستشوي دست و بازو و صورت قبل از خوردن ، آشاميدن ، سيگار كشيدن و قبل از خروج از آزمايشگاه انجام شود. فرمالدئيد از مواد اكسيدكننده ، فلزات ، اسيدها و بازها دورنگه داشته شود

هپيوكلريت سدیم (مايع سفيد كننده)

- (1) اسامي رايج
آب ژاول - وایتکس - کلرسین - کلروکس - آنتي فرمین - میلتنون - هیکلوریت - -نئوکلینر -نئوسپتال کلر- پارازون و.....
- (2) کاربرد ماده شیمیایی
سفید کننده - از بین بردن لکه - نظافت و گند زدائي کننده سطوح و منسوجات
خطرات احتمالي
- (3) باعث سوختگی پوست و چشم میشود .بلعیدن - تنفس و جذب پوستي آن میتواند آسیب
✓ جدي وارد کند. باعث تحريك پوستي میشود .شدت آسیب وارده بستگی به میزان غلظت
✓ محلول دارد.
✓ بشدت خورنده است وبیشتر اشيا را تخریب میکند.
- (4) كمكهاي اوليه
در صورت تماس با چشم : چشمها را باز نگه دارید و با آب فراوان به مدت 15 تا 20 دقیقه بشویید .در صورت وجود داشتن لنز بعد از 5 دقیقه شستشو لنزها را خارج کرده ، دوباره به شستشو ادامه دهید
در صورت استنشاق : بیمار را به هوای آزاد ببرید .در صورت بیهوشي از تنفس مصنوعي كمك بگیرید .به پزشك مراجعه کنید.
در صورت بلعیدن : فوراً مقدار زيادي آب به بیمار بدهید .بیمار را وادار به استفراغ نکنید .بلافاصله با پزشك تماس بگیرید
- (5) دستورالعمل مصرف
✓ برای ضد عفونی سطوح کثیف و معمولی : به صورت رقت 10 به 1 (يعنی 1 لیوان وایتکس با 10 لیوان آب)

- ✓ برای سطوح عفونی و آغشته به خون : به صورت رقت 5 به 1 (یعنی 1 لیوان وایتکس با 10 لیوان آب)
- ✓ پس از استفاده بر روی سطوح، محلول باید به مدت 10 الی 15 دقیقه بماند

(6) چند نکته مهم

- ✓ هنگام مصرف از دستکش استفاده گردد.
- ✓ از استفاده آن بر روی فلزات اجتناب گردد.
- ✓ از مخلوط نمودن سفید کننده با انواع مواد اسیدی و آمونیاکی و سایر شوینده های بهداشتی جدا خود داری شود.
- ✓ برای البسه پشمی، ریون و چرم استفاده نگردد.

الکل

(1) کاربرد ماده شیمیایی

بطور کلی الکل ها در غلظت 70% به عنوان گند زدای سطح متوسط برای وسایل غیر بحرانی و برخی ابزار نیمه بحرانی که بتوان آنها را به مدت 10 دقیقه در الکل غوطه ور نمود استفاده می شود

(2) غلظت های الکل

- اتیل الکل و ایزوپروپیل الکل در محدوده غلظت 60-90 % (حجمی-حجمی) به عنوان ضد عفونی کننده دست در پرسنل بخش های بهداشتی مقبولیت دارد
- در غلظت زیر 50% اثر کشندگی الکل ها به سرعت کم می شود
- متانول در غلظت بالای 50% باکتریوسید است
- اتانول در غلظت 30% و بالاتر باکتریوسید است. (این امر بستگی به نوع باکتری، زمان مجاورت و میزان آب دارد)
- اتانل در غلظت 10% باکتریو استاتیک می باشد (از تبدیل اشکال اسپور به رویشی جلوگیری می کند)
- اتانل در غلظت 90-100% نسبت به غلظت های پایین اثر کمتری دارد
- اتانول بر اسپورها اثر ندارد (یا اثرش بسیار کم است)
- اتانول بطور وسیعی ویریسید استپ

(3) محدودیت استفاده از الکل ها

- ✓ به علت سرعت تبخیر بالا سرعت تماس کم است
- ✓ به عنوان گندزدای سطوح گران هستند
- ✓ این ترکیبات قابلیت نفوذ در باقیمانده مواد آلی را ندارند
- ✓ مواردی که با الکل گند زدایی میشوند باید قبلاً به دقت تمیز شوند و سپس به مدت مناسب در الکل غوطه ور شوند
- ✓ الکل ها روی ویروس های بدون پوشش بویژه ویروس هپاتیت A و اسپورها موثر نیستند.

محلول بتادين

(1) کاربرد ماده شیمیایی

محلول موضعی پوویدون آید این جهت ضد عفونی کردن پوست و سوختگی های درجه 2 و 3 و همچنین ضد عفونی کردن محل تزریق و پیشگیری از عفونت در بخیه و پانسمان به کار می رود.

(2) مخاطرات

در صورت تنفس - بلعیدن - تماس پوستی: خطرناک و محرک است همچنین قادر به جذب از سیستم تنفس پوست و گوارش شده و بر عملکرد کلیه ها و غده تیروئید اثر بگذارد.

تماس با چشم: در صورت امکان ابتدا لنزهای تماسی را از چشم خارج کرده سپس بمدت حداقل 15 دقیقه چشمها را با آب کاملاً بشوئید.

تماس با پوست: لباسهای آغشته به مایع را از تن خارج کرده و پوست را با مقادیر زیاد آب و صابون بشوئید.

بلعیدن و خوردن: فرد مسموم را وادار به استفراغ نکنید و در صورتی که هوشیار است چندین لیوان آب یا شیر به او بنوشانید و در صورتی که بیهوش است چیزی به او نخورانید و او را به پزشک برسانید.

تنفس: فرد مسموم را به هوای تازه برسانید اگر تنفس با مشکل انجام میشود تنفس مصنوعی داده و اگر تنفس انجام نمیشود به او اکسیژن وصل نمائید.

(3) دستورالعمل مصرف:

مقداری از محلول پوویدون آید این را بدون رقیق کردن در ظرف کوچک دهان گشاد بریزید. گاز استریل را در محلول بخوابانید تا کاملاً به آن آغشته شود. گاز را با پنس برداشته و بر روی موضعی که می خواهید ضد عفونی کنید بمالید. از ریختن محلول روی محل اکیدا خودداری کنید. نواحی آغشته شده به محلول را کاملاً تمیز کنید و قطرات انباشته شده در محل بخیه را کاملاً خشک کنید.

(4) موارد منع مصرف

دارو در مناطق وسیع پوست آسیب دیده و در بیماران مبتلا به گواتر با احتیاط مصرف شود. این دارو در بیماران دارای سابقه حساسیت مفرط به ید، باید با احتیاط فراوان مصرف شود. زیرا ممکن است باعث بروز واکنش های التهابی نظیر سرخی و تورم شود.

(5) نکات قابل توصیه

- ✓ در صورت بروز تحریک موضعی مصرف دارو باید قطع شود.
- ✓ از انباشته شدن دارو در چین خوردگی های پوست و یا زیر بدن بیمار بستری جلوگیری شود
- ✓ فقط برای استعمال خارجی است.
- ✓ از تماس محل با چشم خودداری شود.

پرکلرین

(1) کاربرد ماده شیمیایی

پرکلرین گردی است سفید رنگ ارزان که به عنوان ماده گندزدا به کار برده می شود
موجب زدگی فلزات می شود برای عفونت زدایی سایل فلزی مناسب نیست. پرکلرین به عنوان سفید کننده رنگ بر نیز کاربرد دارد.
(2) دستورالعمل مصرف

برای سالم سازی آب، با مقدار 5 گرم در یک 1000 لیتر آب
برای سالم سازی سبزیها و میوه های زمینی با مقدار 5 گرم در 10 لیتر آب
برای سالم سازی گندزدايي فاضلابها به مقدار 20 گرم در 10 لیتر آب کاربرد دارد

دستورالعمل های گندزدایی

دستورالعمل گندزدایی و شستشو در بخشهای عمومی

مواد گندزداي مصرفی در بخشهاي عمومی وایتکس می باشد نحوه رقیق شدن به این ترتیب می باشد:

جهت گندزدایی عمومی محیط 49/1

جهت ترشحات خونی و مواد آلوده بدن 9/1

هر بخش در طول هفته و هر روز نظافت می شود و به این ترتیب که طبق برنامه تنظیم شده در هر بخش در هر سه شیفت کاری برنامه نظافت وجود دارد که بایستی انجام شده و در بین شیفتها باید برنامه نظافتی تحویل و تحول گردد.

دستورالعمل شستشوی بخشها:

سطوح مربوط به بخشهاي بیمارستان شامل کف اتاق ، دیوارها ، مبلمان و سایر وسایل که به ظاهر تمیز و خشک می باشند، از نظر خطر انتقال عفونت دارای ریسک پائین می باشند. وجود محیطی تمیز و مناسب برای اجرای استانداردهای بهداشتی و گندزدایی عفونی لازم بوده و باعث اطمینان خاطر بیماران و سایر پرسنل می گردد. سطوح و وسایل مرطوب محیط مناسب تري را برای انتقال پاتوژنهای احتمالی و رشد میکروارگانیسم ها وجود می آورند.

محلولهای پاک کننده و وسایلی که جهت نظافت استفاده می شوند ، ممکن است شدیداً با باکتریها آلوده شده باشند که بایستی پس از اتمام نظافت سریعاً از محیط درمان بیماران و با تهیه مواد غذایی دور گردند ، نظافت معمولی می تواند بیشتر لوازم را بطور نسبی از خطر انتقال عفونت پاک کرده و از نظر حمل و نقل ایمن گردانند.

مواد گندزدا ، بطور عمومی بصورت کنترل شده و تحت سیاست خاصی بایستی مورد استفاده قرار گیرند.

مواد گندزدا بایستی حتماً بصورت صحیح رقیق شود.

دستورالعمل شستشوی بخشها

استفاده از موادگندزدا ، نوع آن و دستورالعمل مربوط به رقت بایستی حتماً با هماهنگی کمیته کنترل عفونت بیمارستان صورت پذیرد.

انجام مراحل نظافت در بخشها به عهده پرسنل خدمات بوده و بایستی بر طبق برنامه مشخص کلیه لوازمی که نیاز به نظافت داشته مشخص گردیده و دقت در نظافت و گندزدایی آنها صورت گیرد.

در مواردی که خطر انتقال عفونت افزایش می یابد از قبیل ریختن خون یا خون آلوده به ویروس HIV و HBV و HCV ، یا وجود بیمار با خطرات بالا در بخش ، مراحل نظافت و گندزدایی حتماً بایستی با نظارت سرپرستار یا مسئول شیفت صورت گیرد.

تنظیم برنامه نظافت هر بخش بایستی با موافقت مسئول پرستاری بخش و وحتماً بایستی با موافقت کمیته کنترل عفونت انجام گیرد.

دستورالعمل نظافت زمین (کف)

در رابطه با نظافت زمین این نکته قابل توجه می باشد که میزان انتقال عفونت با استفاده از مواد گندزدا ، بجای مواد دترجنت تغییر قابل توجه پیدا نکرده و استفاده از مواد پاک کننده معمولی جهت نظافت بطور طبیعی کافی بنظر می رسد ، استفاده از مواد گندزدا جهت موارد شناخته شده و یا احتمال انتقال عفونت (جمع آوری ترشحات عفونی آلوده به HBV و HIV و HCV حتماً بایستی انجام گیرد.)

خطر ابتلاء به عفونت از طریق زمین و یا سایر موارد محیطی ذکر شده پائین بوده و نظافت به تنهایی معمولاً کافی می باشد . ولی به دنبال ریخته شدن موادی مانند ادرار یا غذا ، پاک کردن آن محل با آب و یک ماده دترجنت کافی است ولی اگر ترشحات حاوی ارگانیسم های بالقوه خطرناک باشند از یک ماده گندزدا استفاده کرد برای پاک کردن ترشحاتی که از آلودگی آنها مطمئن هستیم باید همیشه دستکش یک بار پوشید و اگر خطر آلودگی لباس نیز وجود دارد بایستی از آپرن پلاستیکی (یک بار مصرف) استفاده کرد .

دستورالعمل نظافت دیوارها و سقف

در صورتیکه دیوارها و سقف تمیز ، صاف ، خشک و سالم باشند، احتمال خطر عفونت بسیار پائین می باشد. نظافت دیوارها و سقف جهت جلوگیری از آلودگی و کثیفی ظاهری بایستی در فواصل منظم انجام پذیرد.

استفاده از مواد گندزدا ، مگر در مواردی که آلودگی شناخته شده باشد، لازم نمی باشد ، ولی با توجه به شلوغی بیمارستان و تعداد زیاد بیماران در هر بخش

استفاده از وایتکس 49/1 توصیه می شود و در صورت وجود خون و ترشحات آلوده بدن ، از وایتکس 9/1 استفاده شود.

در تمامی موارد نظافت با وایتکس 49/1 صورت گیرد.

در اتاق عملها ، دیوارها هفتگی نظافت گردند مگر اینکه حین عمل جراحی ، آلوده شده باشند.

دستورالعمل شستشوی حمامها، سینکها و محل شستن دستها

حمامها و محل شستشوی دستها بایستی بصورت روزانه توسط پرسنل خدمات تمیز گردد . استفاده از مواد دترجنت برای نظافت روتین کفایت در مواردی که بیمار عفونی یا بیمار مبتلا به ارگانیسم های مقاوم و یا ارگانیسم های مشکل دار باشد، بایستی از ماده گندزدا استفاده شود . گندزدایی حمام ، قبل از استحمام بیماران با زخم باز نیز لازم می باشد . ماده گندزداي مناسب در این شرایط ، وایتکس 9/1

جهت نظافت حمام و سینکها از برس استفاده می شود ، استفاده از دستمالهای پنبه ای یا برس غیر پلاستیکی موجب آلودگی شدید آنها شده و گندزدایی آنها را مشکل می کند به همین دلیل نباید مورد استفاده قرار گیرد.

دستورالعمل استفاده از تی

سطوح کف زمین را مطابق با شکل زیر با حرکت دادن مارپیچی تی کشی کنید.

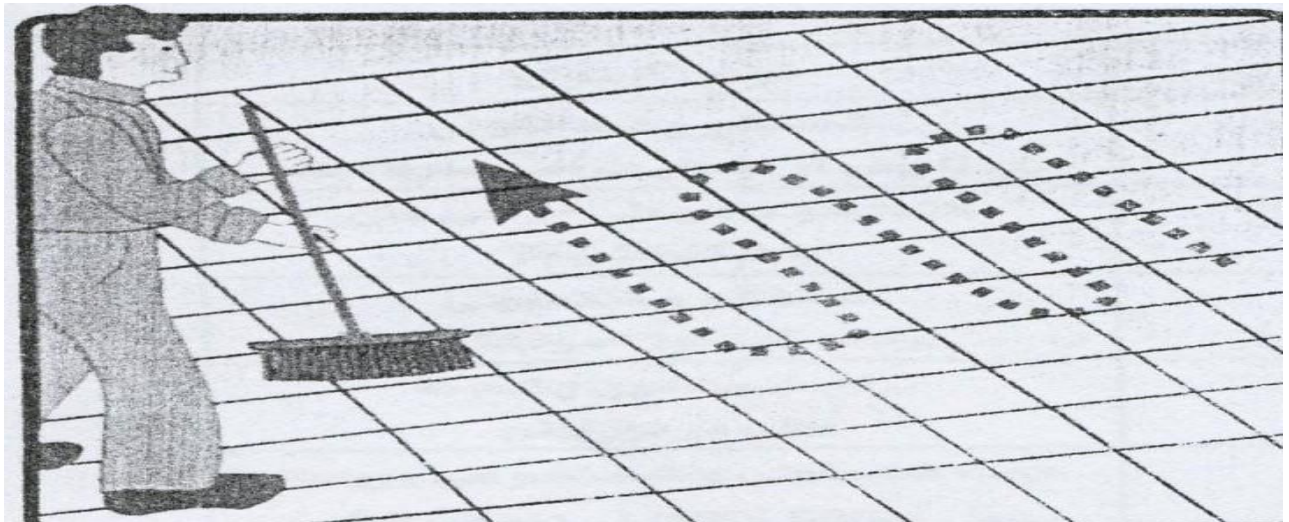
✓ در صورت امکان تی ها در کلیه بخش ها به جز اتاق عمل و زایشگاه در هوای آزاد خشک شود.

از قرار دادن تی بر روی زمین و یا به دیوار خودداری شود.

وسایل مربوط به این نظافت از قبیل سطل ها، نخ تی باید بصورت خشک و در محل مناسب نگهداری شود . تی ها باید همیشه آویزان باشند

و در صورت امکان در هوای آزاد نگهداری شوند.

خشک نمودن وسایل تمیز کننده زمین لازم بوده زیرا براحتی با باسبیل های گرم منفی آلوده می شوند.

در این بیمارستان در هر بخش تی ها رنگ بندی شده است

1. سبز (آبدارخانه و آشپزخانه)

2. آبی (استیشن اتاقهای استراحت پزشکان و پرستاران و بخش های اداری)

3. قرمز (راهروها و اتاق بیماران)

4. زرد (اتاق بیمار عفونی)

5. تی پلاستیکی (سرویس های بهداشتی)

نخ تی هر 20 - 15 روز یکبار باید تعویض شوند.

دستورالعمل شستشوی توالتها

توالتها در هر شیفت بایستی حداقل یکبار نظافت شوند ، بعلاوه در موارد

دی که بصورت قابل رویت، آلوده باشند نیز نظافت الزامی است.

جهت نظافت روتین استفاده از محلول دتر جنت کافی است. درموردی که محل نشستن بصورت آشکار آلوده بوده و یا بعد از استفاده بیمارانی که مبتلا به عفونت دستگاه گوارش می باشند گندزدایی نمودن الزامیست. مایع گندزدایی ، مورد استفاده در این بیمارستان وایتکس 9/1 باشد.

ریختن مایع گندزدا ، در فاضلاب هیچ نقشی در کاهش میزان عفونت بیمارستانی ندارد. در محل چاه فاضلاب برای جلوگیری از ورود و خروج حشرات موزی و ایجاد آلودگی حتما با دربست چاه پوشانده شود.

نحوه نظافت و گندزدایی سطوح و زمین در هنگام آلوده شدن با خون و یا ترشحات بیمار (لکه بری سریع)

در صورت پاشیده شدن خون و مایعات بدن بیمار در محیط (کمتر از 30 سی سی) ابتدا دستکش پوشیده و با پارچه جاذب (دستمال تنظیف ، دستمال کاغذی ، گاز.....) خون و مایعات را جمع می کنید و در سطل عفونی می اندازد. سپس محل را با آب و صابون می شوید و اگر سطح صاف باشد با محلول وایتکس 49/1 می کشد. و اگر سطح دارای خلل و فرج باشد با وایتکس 9/1

در صورتی که مقدار زیادی خون و مایعات بدن بیمار در محیط ریخته شود (بیشتر از 30 سی سی) مامور خدماتی ابتدا دستکش می پوشد و یک پارچه قابل جذب روی محل می اندازد و سپس محلول وایتکس 9/1

روی پارچه می ریزد و بعد از ده دقیقه پارچه را جمع و در سطل زباله عفونی می اندازد و محل را با آب و صابون شسته و با وایتکس 49/1 تی می زند.

در صورتیکه در محل ریخته شدن خون شیشه و اجسام نوك تیز وجود دارد ابتدا يك پارچه قابل جذب روي آن پهن مي کند و ایتکس 9/1 روي پارچه مي ریزد و پس از ده دقیقه ابتدا پارچه را داخل زباله عفوني مي اندازد و سپس با پنس يا خاك انداز شیشه و .. را جمع نموده و داخل سفتي باکس مي اندازد و محل را با آب و صابون شسته و با وایتکس 49/1 تی می زند. (تا شعاع یک متری بایستی تمییز و گندزدایی کرد)

به خاطر داشته باشید نظافت محلی که آلوده به خون است همزمان با سایر سطوح، یا استفاده از تی مشترک که در نظافت کلی از آن استفاده می شود (قبل از گندزدایی) موجب آلودگی سایر سطوح و انتشار عفونت خواهد شد.

دستورالعمل استفاده از صابون مایع

در صورتی که هنگام استفاده از صابون مایع اطراف ظرف دستشویی آلوده به قطرات صابون گردید، بایستی تمیز و صابونهای اضافی پاک گردد. پس از اتمام صابون موجود در ظرف صابون مایع، از پرکردن مجدد آن خودداری کرده و حتماً پس از شستشو با وایتکس 49/1 خشک کردن ظرف، اقدام به پر کردن آن ننماید.

باقی ماندن آلودگیها در اطراف ظرف مذکور و یا پر کردن مجدد آن، بدون شستشو و خشک نمودن، باعث رشد باکتریهای بیمارستانی در صابون مایع و افزایش حساسیت و خارش پوستی، می شود.

توجه: لازم به ذکر است بایستی از پر کردن کامل جا مایعی ها، خودداری نمود تا سریعتر تخلیه گردیده و جهت شستشوی آنها اقدام گردد.

دستورالعمل شستشوی پرده ها

شستشوی پرده های هر بخش بر حسب نوع آن متفاوت است. شستشوی پرده های پارچه ای معمولاً هر سه ماه یکبار با آب دترجنت کافی است و شستشوی پرده های کرکره هر دو هفته یکبار با يك دستمال محتوي دترجنت، گرد و غبار آن برطرف شود و هر سه ماه یکبار بطور کامل با آب و دترجنت شسته شود و سپس نصب شوند.

دستورالعمل شستشوی تشک و بالش بیمار

تشک و بالش بیمار باید از روکش غیر قابل نفوذ به آب باشد تا ترشحات بیمار به داخل آن نرود. تشک و بالش بیمار بعد از ترخیص هر بیمار با دستمال آغشته به دترجنت تمیز و سپس با دستمال دیگر که آغشته به محلول گندزدا، گندزدایی گردد و بعد از خشک شدن جهت بیمار بعدی مورد استفاده قرار گیرد. در صورت آلودگی واضح از وایتکس 9/1 یا میتوان از سایا سپت HP یا در مواقع فوری از سپتی سورفیس استفاده نمود.

دستورالعمل شستشوی تخت و لاکرو نرده های کنار تخت

تختها و لاکرهای بیمار را باید بعد از ترخیص هر بیمار با ماده دترجنت شسته و سپس خشک کنید. سپس از يك ماده گندزدا سپتی سورفیس یا HP استفاده نمود و سپس خشک کنید. در هنگام وجود بیمار در تخت می توان با يك دستمال مرطوب به ماده گندزدای سپتی سورفیس گندزدایی کرد. ، تخت و لاکر را در صورت آلودگی واضح ا در این بیمارستان از وایتکس 49/1 استفاده گردد.

دستورالعمل نظافت تلفن

در هر شیفت با الکل 70 درجه گندزدایی شود.

دستورالعمل نظافت یخچالها

یخچالها باید بصورت هفتگی با آب و دترجنت تمیز شوند و باید دقت شود از گذاشتن پلاستیک سیاه داخل یخچال خودداری شود.

دستورالعمل نظافت قاب عکس ها و تلویزیون

با دستمال مرطوب روزانه، گردگیری شود.

دستورالعمل گندزدایی شیردوش و ظروف شیشه شیر

-در صورت توانایی والدین، جهت تهیه ست شیر دوش یکبار مصرف استفاده گردد. در غیر اینصورت ست های شیردوش به همراه باتل آن پس از هر بار استفاده بایستی با آب و صابون شسته شده و در بویلر جوشانده شود.

ست کامل شیر دوش هر 24 ساعت به واحد سی اس ار جهت استریل کردن ارسال گردد.

-ظروف شیشه شیر یکبار مصرف باشد و همچنین شیشه هاو پستانک های بیمار ان شخصی بوده و پس از هر بار استفاده با آب و صابون شسته شود

-تمامی ست های شیر دوش و باتل آن و ظروف نگهداری شیر دوش، باید تاریخ استفاده داشته باشد.

دستورالعمل نظافت سطهای زباله

در پایان هر شیفت کاری که پسماندها تخلیه می شود بایستی سطهای زباله با آب داغ و دترجنت (مواد پاک کننده) شستشو شود وگندزدایی با وایتکس 9/1 انجام گردد .به صورت وارونه نگهداری شود تا خشک شود و سپس کیسه زباله جدید کشیده شود .

دستورالعمل شستشو و نظافت انبار

انبار ها باید هر هفته با دستمال مرطوب گردگیری شود و از گذاشتن کارتن در انبار جداً خودداری شود.

غوطه ور شدن ابزار در محلول های ضد عفونی کننده قبل از تمیز کردن به دلایل زیر توصیه نمی شود:

-ممکن است به ابزار آسیب بزند و یا خوردگی ایجاد کند.

-مواد ضد عفونی کننده ممکن است با خون و مایعات بدن غیرفعال شوند و پس از آن می تواند یک منبع برای آلودگی شود.

-ممکن است باعث افزایش مقاومت ضد میکروبی علیه مواد ضد عفونی شود.

دستورالعمل ارسال ابزار و دستگاه ها به بخش استریل سازی:

-از وسایل حفاظت فدی استفاده شود.

-اجسام نوک تیز به درستی در سiftی باکس دفن شود.

-اقدام آلوده قبل از حمل و نقل در ظروف کاملاً محصور و ضد نشت و فاقد سوراخ قرار گیرد.

پیش تمیز کردن (قبل از بردن ست ها به واحد استریل سازی شستشوی اولیه در بخش ها) انجام شود.

-از نرمال سالین به عنوان ماده شستشو استفاده نشود.

-اگر خون یا ترشحات خشک و یا سخت شده اند غوطه ور شدن در یک محلول شوینده آنزیمی مورد نیاز است.

ادامه طریقه گندزدایی بعضی از اقلام و وسایل و تجهیزات پزشکی بر اساس معیار اسپالدینگ :

• **حتما بعد از مرحله آبکشی حتما مرحله خشک کردن انجام شود**

در صورت استفاده از محلول سطح بالا اسپور سیدین مدت غوطه وری 30 دقیقه می باشد.

آلودگی زدایی بر اساس معیار اسپالدینگ			
ردیف	ابزار یا وسیله	طبقه بندی	روش کار :
			پاک کردن/گندزدایی (سطح بالا، سطح پایین، سطح متوسط)/سترون سازی

1	الف- لارنگوسکوپ	نیمه بحرانی	توجه**** در صورتیکه لامپ های لارنگوسکوپ از نوعی است که نباید غوطه وری انجام گردد باید لامپ آن را باز و سپس اقدام به شستشو و ضد عفونی گردد. 1- ابتدا شستشو با آب و دترجنت 2- آبکشی 3- خشک کردن 4- غوطه ور کردن در محلول گند زدایی سطح بالا (محلول اسپور سیدین) زمان غوطه وری : 30-10 دقیقه 5- آبکشی با آب مقطر استریل یا الکل 70% 6- گذاشتن در کیف زیپ
	ب- دسته لارنگوسکوپ	غیر بحرانی	در صورت کثیفی واضح ابتدا باتری ها خارج درب ورودی باتری کاملاً محکم بسته شود از ورود آب به داخل محفظه باتری خودداری گردد بقیه مراحل مانند روش شستشو و گندزدایی لارنگوسکوپ است.
2	آمبویگ	نیمه بحرانی	1- ابتدا شستشو با آب و دترجنت 2- آبکشی 3- خشک کردن 4- غوطه ور کردن در محلول گند زدایی سطح بالا (محلول اسپور سیدین) زمان غوطه وری : 30 دقیقه 5- خشک کردن (جهت خشک کردن از الکل 96 استفاده شود) 6- درون کیف زیپ قرار دهید. (فقط بخش NICU می تواند بعد از شستشو و گندزدایی با ذکر تاریخ درون کیف زیپ گذاشته و بالای انکوباتور بیماران بدحال قرار دهد. لطفاً از آویزان کردن آمبویگ و کشیدن نایلون دور ماسک خودداری گردد.
3	برونکوسکوپ	بحرانی	ابتدا شستشو با آب و دترجنت 2- آبکشی 3- غوطه ور کردن در محلول گند زدایی سطح بالا (محلول اسپور سیدین) زمان غوطه وری : 30-10 دقیقه 4- آبکشی
4	آندوسکوپ	بحرانی	ابتدا شستشو با آب و دترجنت 2- آبکشی 3- غوطه ور کردن در محلول گند زدایی سطح بالا (محلول اسپور سیدین) زمان غوطه وری : 30-10 دقیقه
5	سینی دارو (شامل رسیور و مژر	غیر بحرانی	پس از هر بار استفاده با آب و دترجنت شستشو داده می شود و سپس با الکل 70% گندزدایی می گردد.
6	نوک الکترو کوتر	بحرانی	ابتدا شستشو با آب و دترجنت 2- آبکشی 3- غوطه ور کردن در محلول گند زدایی سطح بالا (محلول اسپور سیدین) زمان غوطه وری : 30-10 دقیقه
7	ست های پانسمان (گالیپات ، پنس دنداندار و بدون دنداندار ، رسیور ، قیچی)	نیمه بحرانی	شست و شو با آب و دترجنت، ضد عفونی با محلول های ضد عفونی کننده تجهیزات مانند سایا سپت HI 2 درصد به مدت 15 دقیقه و سپس ارسال جهت استریلیزاسیون
8	اسپکولوم بینی	نیمه بحرانی	1- نظافت کامل با دستمال تمیز 2- گندزدایی بوسیله الکل 70 درصد
9	اسپکولوم گوش و دهنه سرنگ شستشوی گوش	نیمه بحرانی	1- نظافت کامل با دستمال تمیز 2- گندزدایی بوسیله الکل 70 درصد
10	نوک ساکشن گوش	نیمه بحرانی	1- نظافت کامل با دستمال تمیز 2- گندزدایی بوسیله الکل 70 درصد
11	آینه برای معاینه حلق	نیمه بحرانی	1- نظافت کامل با دستمال تمیز مرطوب و زدودن کلیه آلودگی های قابل رویت اسپری نمودن محلول سایاسپت اچ ای 1 درصد به طور کامل بر روی تمام قسمتها یا الکل 70 درصد 2- خشک کردن با پارچه تمیز بعد 10 دقیقه
12	سوزن ها و سرنگ ها- صافی و ست دیالیز - ست تعویض خون	بحرانی	یک بار مصرف بدون فرآوری

13	وسایل جراحی	بحرانی	1- شستشو با آب و دترجنت (پاک کننده) 2- گندزدایی بوسیله غوطه ور سازی در محلول سایا سپت اچ ای 1 درصد به مدت 15 دقیقه 3- آبکشی 4- سترون سازی در واحد استریلیزاسیون
14	سطوح محیطی دستگاه همودیالیز و ونتیلاتور	نیمه بحرانی	1- نظافت کامل با دستمال تمیز 2- گندزدایی بوسیله اسپری نمودن محلول آماده به مصرف هایپاساید
15	ویلچر و برانکارد	غیر بحرانی	1- شستشو با آب و صابون 2- گندزدایی با محلول وایتکس 1درصد (100 سی سی وایتکس + 1 لیتر آب) حداقل به مدت 10 دقیقه یا گندزدایی با محلول سایاسپت اچ پی 2 درصد (20 سی سی در یک لیتر آب) و به مدت 10 دقیقه 3- آبکشی (در صورت موارد اورژانس استفاده از محلول آماده به مصرف سپتی سورفیس)
16	مانومتر اکسیژن	غیر بحرانی	این قسمت از دستگاه غیر قابل شستشو بوده و برای ضد عفونی آن بایستی از یک دستمال تمیز آغشته به الکل 70 % استفاده کرد.
17	بازل بالیوان مانومتر اکسیژن و لیوان مانومتر آندوسکوپی	غیر بحرانی	این قسمت از دستگاه قابل شستشو بوده و برای ضد عفونی و تمیز کردن آن بایستی ابتدا کاملاً از مانومتر جدا شده و سپس بایک شوینده معمولی و برس جرم زدایی و در انتها شسته و خشک شوند. محفظه آب بایستی در فواصلی که استفاده نمی شود بصورت خشک نگهداری شود و ریختن آب در محفظه آب فلومتر بایستی بلافاصله قبل از استفاده از دستگاه باشد و به هیچ وجه نباید به منظور آماده نگهداشتن دستگاه محفظه آب برای مدت طولانی پر از آب نگهداری شود.
18	بازل ساکشن	غیر بحرانی	پس از استفاده مخزن در سرویس بهداشتی تخلیه شود و با آب داغ و پاک کننده شسته شده و در محلول سایاسپت اچ ای 2 درصد یا وایتکس 1% به مدت 15 دقیقه غوطه ور شده + آبکشی + خشک گردد. مخزن باید در انتهای شیفت تخلیه گندزدایی و آبکشی شود.
19	دستگاه ساکشن	غیر بحرانی	نظافت کامل با دستمال تمیز + گندزدایی بوسیله اسپری نمودن محلول آماده به مصرف هایپاساید یا الکل 70% + خشک کردن با پارچه تمیز بعد از یک دقیقه
20	رابط ساکشن یا لوله ساکشن	نیمه بحرانی	یکبار مصرف بودن بدون فرآوری مجدد
21	مانومتر پرتابل یا ثابت	غیر بحرانی	با دستمال تمیز گردگیری و برای ضد عفونی آن بایستی از یک دستمال تمیز آغشته به الکل 70 % استفاده کرد.
22	هیتر ها	غیر بحرانی	نظافت کامل با دستمال تمیز + گندزدایی به وسیله اسپری نمودن محلول آماده به مصرف هایپاساید بر روی تمام سطوح آنها + خشک کردن با پارچه تمیز پس از گذشت زمان
23	الف- دستگاه ECG و EEG، پوار های EEG، ECG ب- دستبند های ECG	غیر بحرانی	نظافت کامل با دستمال مرطوب (اب) تمیز + در صورت آغشته بودن به خون و ترشحات از دستمال آغشته به محلول هایپاساید استفاده شود. در مورد دستبند های ECG شستشو با آب و صابون کافی است.
24	بدتیل، تخت، پایه سرم	غیر بحرانی	گردگیری با دستمال مرطوب و دستمال کشی با مواد ضد عفونی کننده (سپتی سورفیس)
25	دستگاه نئوبلازر	غیر بحرانی	گردگیری با دستمال مرطوب و در صورت آغشته بودن به خون و ترشحات از دستمال آغشته به محلول هایپاساید استفاده شود
26	اکسی هود	غیر بحرانی	شست و شو با آب و دترجنت
27	رابط و مخزن آب نئوبلازر	غیر بحرانی	از دستگاه جدا شستشو با آب و دترجنت انجام و سپس با وایتکس 1 درصد به مدت 15 دقیقه غوطه ور و در آخر آبکشی گردد.
28	پمپ انفوزیون	غیر بحرانی	گردگیری با دستمال مرطوب با اب
29	لگن پاشویه یا رسیور ترشحات استفرافی	غیر بحرانی	شستشو با آب ساده و غوطه وری در محلول سایا سپت اچ ای 2درصد به مدت 15 دقیقه یا وایتکس 0/1 درصد به مدت 30 دقیقه و در آخر خشک

		کردن البته در قسمت ریکاوری بهتر است تمام لگن ها و رسیورها بعد از شستشو به واحد CSR ارسال می گردد.	
30	دستگاه اتوسکوپ ، افتالموسکوپ	غیر بحرانی	گردگیری با دستمال مرطوب و دستمال کشی با مواد ضدعفونی کننده (محلول آماده به مصرف سپتی سرفیس در صورت نبودن محلول می توانید از الکل 70% استفاده کنید)
31	گوشی پزشکی	غیر بحرانی	گندزدایی با الکل و یا محلول آماده مصرف سپتی سرفیس به مدت 30 ثانیه
32	دستگاه فشارخون	غیر بحرانی	دستگاه با الکل 70 درصد ضد عفونی گردد کاف دستگاه در صورت آلودگی خارج و با آب و تایید شسته شود.
33	میزمعاینه	غیر بحرانی	گردگیری با دستمال مرطوب و دستمال کشی با مواد ضدعفونی کننده (سپتی سرفیس در صورت نبودن محلول می توانید از الکل 70% استفاده کنید) در صورت آغشته شدن به خون و ترشحات طبق دستورالعمل (خون و ترشحات کمتر از 30 سی سی و بیشتر از 30 سی سی خون) اقدام گردد.
34	ترازوی بچه	غیر بحرانی	گردگیری با دستمال مرطوب و دستمال کشی با مواد ضدعفونی کننده (سپتی سرفیس در صورت نبودن محلول می توانید از الکل 70% استفاده کنید)
35	ترازوی بزرگسال	غیر بحرانی	گردگیری با دستمال مرطوب و دستمال کشی با مواد ضدعفونی کننده (سپتی سرفیس در صورت نبودن محلول می توانید از الکل 70% استفاده کنید)
36	کات نوزادان	غیر بحرانی	روش اول: شستشو با آب و صابون و سپس گندزدایی با محلول وایتکس 1% زمان غوطه وری : 10 دقیقه روش دوم: گردگیری با دستمال مرطوب و دستمال کشی با مواد ضدعفونی کننده (سپتی سرفیس یا الکل 70%)
37	انکوباتور	غیر بحرانی	1- جدا کردن تمام قسمت های جداشدنی و شستشو با آب و پاک کننده 2- دستمال کشی کامل با دستمال تمیز و مرطوب 3- آبکشی و گندزدایی با محلول هایساید در مواقع واشینگ : 1- شستشوی کامل دستگاه از بالا به پایین با آب و پاک کننده 2- گندزدایی با دستمال آغشته به محلول سایا سپت 2% HI (زمان: 15 دقیقه) 3- خشک کردن
38	دستگاه رادیولوژی (دیجیتال)	غیر بحرانی	1. پاکسازی با دترجنت (محلول دترجنت بر روی پارچه پاشش گردد سپس قسمتهای مختلف پاکسازی گردد)-دستمال کشی کامل با دستمال تمیز 3- گندزدایی با محلول غیر الکلی (لطفاً محلول به صورت اسپری بر روی پارچه پاشش شود و بر روی دستگاه کشیده شود).
39	دستگاه سی تی اسکن	غیر بحرانی	1. پاکسازی با دترجنت (محلول دترجنت بر روی پارچه پاشش گردد سپس قسمتهای مختلف پاکسازی گردد)-2-دستمال کشی کامل با دستمال تمیز 3- گندزدایی با محلول غیر الکلی (لطفاً محلول به صورت اسپری بر روی پارچه پاشش شود و بر روی دستگاه کشیده شود).
40	پاراوان سربی	غیر بحرانی	با محلول آماده به مصرف الکلی سطوح پاراوان ضدعفونی گردد.
41	دستگاه پرتابل رادیولوژی	غیر بحرانی	1. پاکسازی با دترجنت (محلول دترجنت بر روی پارچه پاشش گردد سپس قسمتهای مختلف پاکسازی گردد)-2-دستمال کشی کامل با دستمال تمیز 3- گندزدایی با محلول غیر الکلی (لطفاً محلول به صورت اسپری

بر روی پارچه پاشش شود و بر روی دستگاه کشیده شود.)			
1-پاکسازی با دترجنت (محلول دترجنت بر روی پارچه پاشش گردد سپس قسمتهای مختل2ف پاکسازی گردد)-دستمال کشی کامل با دستمال تمیز 3- گندزدایی با محلول غیر الکلی (لطفاً محلول به صورت اسپری بر روی پارچه پاشش شود و بر روی دستگاه کشیده شود.)	غیر بحرانی	دستگاه سونوگرافی	42

نکات مهم در نگهداری تجهیزات پزشکی

-به هیچ عنوان مواد ضد عفونی کننده به صورت مستقیم بر روی دستگاه ریخته و پاشیده نشود.
-پس از ضد عفونی یا شستن تجهیزات قسمت های مختلف آن با یک پارچه نرم خشک شود.
-تجهیزات پس از ضد عفونی بلافاصله استفاده نشود.

اثر ناخواسته جدا نکردن اجزای دستگاه ها بر تمیز کردن

-احتمال باقی ماندن خون و مایعات بدن که خطر انتقال ویروس های منتقله از راه خون HIV (هیپاتیت C و B) را به همراه دارد.
-احتمال باقی ماندن خلط و ترشحات مخاطی
-امکان رسوب کلسیم و مواد معدنی در صورت آب سخت که موجب اختلال و از دست رفتن کارایی و عملکرد دستگاه ها می شوند.
-در صورت وجود کثیفی و مواد آلی دستگاه ضد عفونی م یا استریل نمی شود زیرا نفوذ مواد شیمیایی و حرارت به صورت ضعیف رخ می دهد.
-احتمال واکنش های آلرژیک در بیماران
-احتمال باقی ماندن موادی با خاصیت اندوتوکسین و انتشار مواد تب زا.
-اگر آلودگی به طور منظم حذف شود طول عمر ابزار آلات طولانی می گردد.

روش غوطه وری

-ابتدا باید سینک یا حوضچه مناسب دیگر با آب گرم کافی برای غوطه وری کامل دستگاه پر شود.
-سپس دوز مناسب از مواد شوینده طبق دستورالعمل انجام شود.
-دستگاه زیر سطح آب تمیز شود به طوری که ذرات معلق در هوا تولید نشوند.
-استفاده از برس مناسب جهت تمیز کردن قفل، لومن و دیگر مناطقی که تمیز کردن آن سخت است.
-استفاده از برس ناسلونی نرم به طوری که اطمینان حاصل شود که برس به تمام سطوح داخلی می تواند برسد و برس ها به اندازه کافی بلند باشد.
توجه: برس هابعد از اتمام کار ضد عفونی شسته و خشک شود برس های آسیب دیده باید تعویض شود

دستورالعمل نظافت ، شستشو و گندزدایی و لکه زدایی بخش ها/واحدهای مختلف بیمارستان با توجه به شرایط اختصاصی

اتاق عمل

بخش ایزوله عفونی

بخش بستری و تحت نظر

بخش کودکان

آزمایشگاه

آمبولانس

سردخانه

واحدهای پشتیبانی

نام بخش: داخلی	موارد نظافت	تکرار انجام موارد
1	نظافت کف و تمامی سطوح افقی	روزانه دو بار در هر شیفت
2	نظافت دیوارها تا قسمت سنگ شده	هر روز
3	نظافت دیوارهای بالای قسمت سنگ شده	دو روز یکبار
4	نظافت سرویس های بهداشتی	سه بار در هر شیفت (در صورت نیاز بیشتر)
5	گردگیری قفسه ها و کمد ها	هر روز یکبار
6	گردگیری میزهای اداری و صندلی ها	هر روز یکبار
7	شستشوی سطل ها و ضد عفونی آنها	هفته ای یکبار (در صورت نیاز زودتر)
8	نظافت تجهیزات و دستگاه های پزشکی	در هر شیفت یکبار
9	نظافت شیشه ها و پنجره ها	هفته ای یکبار نظافت کامل
10	شستشوی تی و خشک کردن آن	بعد از هر مرحله تی زدن
11	نظافت راهروها و بین بخش	دو بار در روز
12	تخلیه سطل های عفونی و غیر عفونی	در هر شیفت دوبار (در صورت نیاز بیشتر)
13	شستشوی پرده ها	2 ماه یکبار
14	نظافت روی انکباتور ها و پایه ها	شیفت صبح
15	نظافت کلی اتاق رست پرسنل	شیفت صبح
16	شستشوی فیلتر جلو کولر ها	هر 10 روز یکبار
17	واشینگ کلی بخش	هفته ای یک بار (طبق برنامه)

نام بخش: بخش زنان	موارد نظافت	تکرار انجام موارد
1	نظافت کف و تمامی سطوح افقی	روزانه دو بار در هر شیفت
2	نظافت دیوارها تا قسمت سنگ شده	هر روز
3	نظافت دیوارهای بالای قسمت سنگ شده	دو روز یکبار
4	نظافت سرویس های بهداشتی	سه بار در هر شیفت (در صورت نیاز بیشتر)

5	گردگیری قفسه ها و کمد ها	هر روز یکبار
6	گردگیری میزهای اداری و صندلی ها	هر روز یکبار
7	شستشوی سطل ها و ضد عفونی آنها	هفته ای یکبار (در صورت نیاز زودتر)
8	نظافت تجهیزات و دستگاه های پزشکی	در هر شیفت یکبار
9	نظافت شیشه ها و پنجره ها	هفته ای یکبار نظافت کامل
10	شستشوی تی و خشک کردن آن	بعد از هر مرحله تی زدن
11	نظافت راهرو ها و بین اتاق ها	دو بار در شیفت
12	تخلیه سطل ها و غیر عفونی و غیر عفونی	در هر شیفت دوبار (در صورت نیاز بیشتر)
13	شستشوی پرده ها	2 ماه یکبار
14	نظافت یخچال ها	شیفت صبح
15	شستشوی فیلتر جلو کولر ها	هر 10 روز یکبار
16	واشینگ کلی بخش	هفته ای یک بار (طبق برنامه)

نام بخش:		تکرار انجام موارد
بخش جراحی		موارد نظافت
1	نظافت کف و تمامی سطوح افقی	روزانه دو بار در هر شیفت
2	نظافت دیوار ها تا قسمت سنگ شده	هر روز
3	نظافت دیوار های بالای قسمت سنگ شده	دو روز یکبار
4	نظافت سرویس های بهداشتی	سه بار در هر شیفت (در صورت نیاز بیشتر)
5	گردگیری قفسه ها و کمد ها	هر روز یکبار
6	گردگیری میزهای اداری و صندلی ها	هر روز یکبار
7	شستشوی سطل ها و ضد عفونی آنها	هفته ای یکبار (در صورت نیاز زودتر)
8	نظافت تجهیزات و دستگاه های پزشکی	در هر شیفت یکبار
9	نظافت شیشه ها و پنجره ها	هفته ای یکبار نظافت کامل
10	شستشوی تی و خشک کردن آن	بعد از هر مرحله تی زدن
11	نظافت راهرو ها و بین اتاق ها	دو بار در شیفت
12	تخلیه سطل ها و غیر عفونی و غیر عفونی	در هر شیفت دوبار (در صورت نیاز بیشتر)
13	شستشوی پرده ها	2 ماه یکبار
14	نظافت یخچال ها	شیفت صبح
15	شستشوی فیلتر جلو کولر ها	هر 10 روز یکبار
16	واشینگ کلی بخش	هفته ای یک بار (طبق برنامه)

نام بخش:		تکرار انجام موارد
اورژانس		موارد نظافت
1	نظافت کف و تمامی سطوح افقی	روزانه دو بار در هر شیفت
2	نظافت دیوار ها تا قسمت سنگ شده	هر روز
3	نظافت دیوار های بالای قسمت سنگ شده	دو روز یکبار
4	نظافت سرویس های بهداشتی	سه بار در هر شیفت (در صورت نیاز بیشتر)
5	گردگیری قفسه ها و کمد ها	هر روز یکبار
6	گردگیری میزهای اداری و صندلی ها	هر روز یکبار
7	شستشوی سطل ها و ضد عفونی آنها	هفته ای یکبار (در صورت نیاز زودتر)
8	نظافت تجهیزات و دستگاه های پزشکی	در هر شیفت یکبار
9	نظافت شیشه ها و پنجره ها	هفته ای یکبار نظافت کامل
10	شستشوی تی و خشک کردن آن	بعد از هر مرحله تی زدن
11	نظافت راهرو ها و بین بخش	دو بار در روز
12	تخلیه سطل ها و غیر عفونی و غیر عفونی	در هر شیفت دوبار (در صورت نیاز بیشتر)

شستشوي پرده ها	2 ماه يكبار	13
نظافت يخچال ها	شيفت صبح	14
شستشوي فيلتر جلو كولر ها	هر 10 روز يكبار	15
واشينگ كلي بخش	هفته اي يك بار (طبق برنامه)	16

نام بخش:	موارد نظافت	تكرار انجام موارد
بخش کودکان		
1	نظافت كف و تمامي سطوح افقي	روزانه دو بار در هر شيفت
2	نظافت ديوار ها تا قسمت سنگ شده	هر روز
3	نظافت ديوار هاي بالاي قسمت سنگ شده	دو روز يكبار
4	نظافت سرويس هاي بهداشتي	سه بار در هر شيفت (در صورت نياز بيشتري)
5	گردگيري قفسه ها و كمدها	هر روز يكبار
6	گردگيري ميز هاي اداري و صندلي ها	هر روز يكبار
7	شستشوي سطل ها و ضد عفوني آنها	هفته اي يكبار (در صورت نياز زودتر)
8	نظافت تجهيزات و دستگاه هاي پزشكي	در هر شيفت يكبار
9	نظافت شيشه ها و پنجره ها	هفته اي يكبار نظافت كامل
10	شستشوي تي و خشك كردن آن	بعد از هر مرحله تي زدن
11	نظافت راهرو ها ي بين بخش	دو بار در روز
12	تخليه سطل ها ي عفوني و غير عفوني	در هر شيفت دوبار (در صورت نياز بيشتري)
13	شستشوي پرده ها	2 ماه يكبار
14	نظافت يخچال ها	شيفت صبح
15	شستشوي فيلتر جلو كولر ها	هر 10 روز يكبار
16	نظافت اتاق مادران (كلي)	دو بار در روز
17	نظافت روي انكباتور ها و پايه ها	يكبار در شيفت صبح
18	واشينگ كلي بخش	هفته اي يكبار (طبق برنامه)

نام بخش:	موارد نظافت	تكرار انجام موارد
بخش زایشگاه		
1	نظافت كف و تمامي سطوح افقي	روزانه دو بار در هر شيفت
2	نظافت ديوار ها تا قسمت سنگ شده	هر روز
3	نظافت ديوار هاي بالاي قسمت سنگ شده	دو روز يكبار
4	نظافت سرويس هاي بهداشتي	سه بار در هر شيفت (در صورت نياز بيشتري)
5	گردگيري قفسه ها و كمدها	هر روز يكبار
6	گردگيري ميز هاي اداري و صندلي ها	هر روز يكبار
7	شستشوي سطل ها و ضد عفوني آنها	هفته اي يكبار (در صورت نياز زودتر)
8	نظافت تجهيزات و دستگاه هاي پزشكي	در هر شيفت يكبار
9	نظافت شيشه ها و پنجره ها	هفته اي يكبار نظافت كامل
10	شستشوي تي و خشك كردن آن	بعد از هر مرحله تي زدن
11	نظافت راهرو ها ي بين بخش	دو بار در روز
12	تخليه سطل ها ي عفوني و غير عفوني	در هر شيفت دوبار (در صورت نياز بيشتري)
13	شستشوي پرده ها	2 ماه يكبار
14	نظافت يخچال ها	شيفت صبح
15	شستشوي فيلتر جلو كولر ها	هر 10 روز يكبار
16	واشينگ كلي بخش	هفته اي يك بار (طبق برنامه)

نام بخش:	موارد نظافت	تکرار انجام موارد
اتاق عمل		
1	نظافت کف و تمامی سطوح افقی	روزانه دو بار در هر شیفت
2	نظافت دیوارها تا قسمت سنگ شده	هر روز
3	نظافت دیوارهای بالای قسمت سنگ شده	دو روز یکبار
4	نظافت سرویس های بهداشتی	سه بار در هر شیفت (در صورت نیاز بیشتر)
5	گردگیری قفسه ها و کمد ها	هر روز یکبار
6	گردگیری میزهای اداری و صندلی ها	هر روز یکبار
7	شستشوی سطل ها و ضد عفونی آنها	هفته ای یکبار (در صورت نیاز زودتر)
8	نظافت تجهیزات و دستگاه های پزشکی	در هر شیفت یکبار
9	نظافت شیشه ها و پنجره ها	هفته ای یکبار نظافت کامل
10	شستشوی تی و خشک کردن آن	بعد از هر مرحله تی زدن
11	نظافت راهرو ها ی بین بخش	دو بار در روز
12	تخلیه سطل ها ی عفونی و غیر عفونی	در هر شیفت دوبار (در صورت نیاز بیشتر)
13	شستشوی پرده ها	2 ماه یکبار
14	نظافت یخچال ها	شیفت صبح
15	شستشوی فیلتر جلو کولر ها	هر 10 روز یکبار

نام بخش:	موارد نظافت	تکرار انجام موارد
آزمایشگاه		
1	نظافت کف و تمامی سطوح افقی	روزانه دو بار در هر شیفت
2	نظافت دیوارها تا قسمت سنگ شده	هر روز
3	نظافت دیوارهای بالای قسمت سنگ شده	دو روز یکبار
4	نظافت سرویس های بهداشتی	سه بار در هر شیفت (در صورت نیاز بیشتر)
5	گردگیری قفسه ها و کمد ها	هر روز یکبار
6	گردگیری میزهای اداری و صندلی ها	هر روز یکبار
7	شستشوی سطل ها و ضد عفونی آنها	هفته ای یکبار (در صورت نیاز زودتر)
8	نظافت تجهیزات و دستگاه های پزشکی	در هر شیفت یکبار
9	نظافت شیشه ها و پنجره ها	هفته ای یکبار نظافت کامل
10	شستشوی تی و خشک کردن آن	بعد از هر مرحله تی زدن
11	نظافت راهرو ها ی بین بخش	دو بار در روز
12	تخلیه سطل ها ی عفونی و غیر عفونی	در هر شیفت دوبار (در صورت نیاز بیشتر)
13	شستشوی پرده ها	2 ماه یکبار
14	نظافت یخچال ها	شیفت صبح
15	شستشوی فیلتر جلو کولر ها	هر 10 روز یکبار
16	واشینگ کلی بخش	دو هفته ای یک بار (طبق برنامه)
17	نظافت حیاط پشتی	روزی یک بار

نام بخش:	موارد نظافت	تکرار انجام موارد
فضاهای اداری	1 نظافت کف و تمامی سطوح افقی	روزانه دو بار در هر شیفت
	2 نظافت دیوارها تا قسمت سنگ شده	هر روز
	3 نظافت دیوارهای بالای قسمت سنگ شده	دو روز یکبار
	4 نظافت سرویس های بهداشتی	دو بار در هر شیفت
	5 گردگیری قفسه ها و کمد ها	هر روز یکبار
	6 گردگیری میزهای اداری و صندلی ها	هر روز یکبار
	7 شستشوی سطل ها و ضد عفونی آنها	هفته ای یکبار (در صورت نیاز زودتر)
	8 نظافت شیشه ها و پنجره ها	هفته ای یکبار نظافت کامل
	9 شستشوی تی و خشک کردن آن	بعد از هر مرحله تی زدن
	10 نظافت راهروها و سالن	دو بار در روز
	11 تخلیه سطل ها ی کاغذ و زباله	در هر شیفت دوبار (کاغذ هفته ای یکبار)
	12 شستشوی پرده ها	2 ماه یکبار
	13 شستشوی فیلتر جلو کولر ها	هر 10 روز یکبار

نام بخش:	موارد نظافت	تکرار انجام موارد
رادیولوژی	1 نظافت کف و تمامی سطوح افقی	روزانه دو بار در هر شیفت
	2 نظافت دیوارها تا قسمت سنگ شده	هر روز
	3 نظافت دیوارهای بالای قسمت سنگ شده	دو روز یکبار
	4 نظافت سرویس های بهداشتی	دو بار در هر شیفت (در صورت نیاز بیشتر)
	5 گردگیری قفسه ها و کمد ها	هر روز یکبار
	6 گردگیری میزهای اداری و صندلی ها	هر روز یکبار
	7 شستشوی سطل ها و ضد عفونی آنها	هفته ای یکبار (در صورت نیاز زودتر)
	8 نظافت تجهیزات و دستگاه های پزشکی	در هر شیفت یکبار
	9 نظافت شیشه ها و پنجره ها	هفته ای یکبار نظافت کامل
	10 شستشوی تی و خشک کردن آن	بعد از هر مرحله تی زدن
	11 تخلیه سطل ها ی عفونی و غیر عفونی	در هر شیفت دوبار (در صورت نیاز بیشتر)
	12 شستشوی پرده ها	2 ماه یکبار
	13 نظافت یخچال	شیفت صبح
	14 شستشوی فیلتر جلو کولر ها	هر 10 روز یکبار
	15 واشینگ کلی بخش	هر 15 روز یکبار (طبق برنامه)

تکرار انجام موارد	موارد نظافت
-------------------	-------------

نام بخش:	درمانگاه	
1	نظافت کف و تمامی سطوح افقی	روزانه دو بار در هر شیفت
2	نظافت دیوارها تا قسمت سنگ شده	هر روز
3	نظافت دیوارهای بالای قسمت سنگ شده	دو روز یکبار
4	نظافت سرویس های بهداشتی	سه بار در هر شیفت (در صورت نیاز بیشتر)
5	گردگیری قفسه ها و کمد ها	هر روز یکبار
6	گردگیری میزهای اداری و صندلی ها	هر روز یکبار
7	شستشوی سطل ها و ضدعفونی آنها	هفته ای یکبار (در صورت نیاز زودتر)
8	نظافت تجهیزات و دستگاه های پزشکی	در هر شیفت یکبار
9	نظافت شیشه ها و پنجره ها	هفته ای یکبار نظافت کامل
10	شستشوی تی و خشک کردن آن	بعد از هر مرحله تی زدن
11	نظافت سالن انتظار	دو بار در هر شیفت
12	تخلیه سطل ها ی عفونی و غیر عفونی	در هر شیفت دوبار (در صورت نیاز بیشتر)
13	شستشوی پرده ها	2 ماه یکبار
14	نظافت یخچال ها	شیفت صبح
15	شستشوی فیلتر جلو کولر ها	هر 10 روز یکبار
16	واشینگ کلی درمانگاه	هر 15 روز یکبار

نام بخش:	موارد نظافت	تکرار انجام موارد
دیالیز و تالاسمی		
1	نظافت کف و تمامی سطوح افقی	روزانه دو بار در هر شیفت
2	نظافت دیوارها تا قسمت سنگ شده	هر روز
3	نظافت دیوارهای بالای قسمت سنگ شده	دو روز یکبار
4	نظافت سرویس های بهداشتی	سه بار در هر شیفت (در صورت نیاز بیشتر)
5	گردگیری قفسه ها و کمد ها	هر روز یکبار
6	گردگیری میزهای اداری و صندلی ها	هر روز یکبار
7	شستشوی سطل ها و ضدعفونی آنها	هفته ای یکبار (در صورت نیاز زودتر)
8	نظافت تجهیزات و دستگاه های پزشکی	در هر شیفت یکبار
9	نظافت شیشه ها و پنجره ها	هفته ای یکبار نظافت کامل
10	شستشوی تی و خشک کردن آن	بعد از هر مرحله تی زدن
11	نظافت راهرو ها ی بین بخش	دو بار در روز
12	تخلیه سطل ها ی عفونی و غیر عفونی	در هر شیفت دوبار (در صورت نیاز بیشتر)
13	شستشوی پرده ها	2 ماه یکبار
14	نظافت یخچال ها	شیفت صبح
15	شستشوی فیلتر جلو کولر ها	هر 10 روز یکبار
16	واشینگ کلی بخش	هفته ای یک بار (طبق برنامه)

نام بخش سردخانه	موارد نظافت	تکرار انجام موارد
1	شستشوی کف سردخانه	هفته ای سه بار
2	ضد عفونی کف	هفته ای دو بار
3	ضد عفونی دیوارها	هفته ای یکبار
4	ضد عفونی قفسه ها	بعد از خروج هر جسد

دستورالعمل نظافت و شستشوی آمبولانس

شرح اقدامات :

1. راننده آمبولانس با استفاده از وسایل حفاظت فردی (دستکش، ماسک و عینک) روزانه آمبولانس را گردگیری و سپس توسط وایتکس 1/49 یا محلول ضد عفونی HP با رقت 2 درصد کلیه سطوح داخلی از جمله تشک، برانکارد، بالش قفسه ها، قلاب سرم و.... گندزدایی می نماید و از وجود سطل زرد درب دار در آمبولانس اطمینان حاصل می کند.
2. راننده آمبولانس، روزانه تجهیزات موجود در آمبولانس از جمله استتوسکوپ، فشار سنج، ساکشن و.... را توسط الکل 70 درصد گندزدایی می نماید و از وجود سفتی باکس در آمبولانس اطمینان حاصل می کند.
3. در صورتی که بیمار توسط آمبولانس به بیمارستان اعزام گردد، بیمار بر به کمک مسئول فوریت های پزشکی، بیمار را از آمبولانس خارج و به خدمتگذار اورژانس خروج بیمار از آمبولانس را اطلاع رسانی می نماید.
4. راننده آمبولانس، از وسایل حفاظت فردی (دستکش، ماسک و عینک) استفاده می نماید و با اسپری های حاوی وایتکس 49/1 و 9/1 در آمبولانس را گندزدایی می کند.
5. راننده آمبولانس، جهت تهویه هوای داخل آمبولانس پنجره های دو طرف را باز می نماید.
6. راننده آمبولانس ملحفه روی برانکارد و بالش را در کیسه زرد می اندازد و کلیه سطوح موجود را بررسی می نماید و در صورت مشاهده خون و ترشحات، بر اساس دستورالعمل موجود عمل می کند.
7. راننده آمبولانس سایر سطوح را با استفاده از گندزدای متوسط از جمله الکل 70% و یا سپتی سورفیس گندزدایی می نماید.
8. راننده آمبولانس، کیسه زرد حاوی پسماند عفونی را بدون فشردن سازی گره می زند و بر چسب مربوطه را روی آن درج می نماید و آن را در بین زرد می اندازد.
9. سطل زرد در محل شستشوی سطل ها در بخش اورژانس طبق ماده 30 " ضوابط و روش های مدیریت اجرایی پسماند پزشکی و پسماند وابسته " شسته می شود.
10. سفتی باکس را جهت تعویض و یا عدم تعویض کنترل می نماید (در صورتی که 3/4 آن پر شده باشد درب آن را بسته و در سطل زرد رنگ می اندازد).

مواد شوینده

روش های شستشو

در طی تمیز کردن و شستشو بیشتر ارگانیزم ها از سطوح برطرف می شوند و این کار همیشه باید پیش از ضد عفونی و استریلیزاسیون انجام شود. تمیز کردن معمولاً با استفاده از آب، حرکات فیزیکی و مواد پاک کننده انجام می گیرد و ممکن است به وسیله فعالیت های مکانیکی، کاربرد وسایل اولتراسونیک یا شوینده، ضد عفونی کننده هایی به منظور تسهیل در انجام این کار انجام شود.

مواردی که ضد عفونی یا استریلیزاسیون نیاز دارند قبل از تمیز کردن باید از هم جدا شده و تبدیل به اجزاء اولیه شوند. آب سرد قادر است اجزاء پروتئینی (مثل خون، خلط و ...) را پاک کند در صورتی که گرما یا مواد ضد عفونی یا آب گرم به دلیل ایجاد انعقاد، پاک شدن را دچار مشکل می کند.

ساده ترین و اثربخش ترین روش از طریق برس زدن اشیاء است که باید برس در زیر سطح آب برای جلوگیری از پخش آئروسل ها در هوا به کار رود. برس پس از استفاده باید ضد عفونی و خشک شود. در پایان اشیاء باید با آب گرم شسته شده و خشک شوند. به این شکل وسایل برای استفاده یا ضد عفونی و یا استریلیزاسیون آماده هستند.

توجه بسیار مهم

همیشه در هنگام شستشو و گندزدایی ترتیب شستشو **از منطقه تمیز به منطقه کثیف** است. یعنی ابتدا از تمیز ترین نقطه مکان مورد نظر شستشو را شروع و کثیف ترین نقطه مکان آخرین نقطه شستشو باشد.

مایع

روش

چند قطره از مایع دستشویی را روی دست ریخته، دستها را به مدت یک دقیقه بشویید و سپس آبکشی کنید.
نکات ایمنی:

این ترکیب در شرایط معمول استفاده خطرناک نیست.
تماس با چشم: به سرعت چشم را با آب بشوئید. هر گونه لنز را از چشم خارج کنید. شستشوی چشم را به مدت حداقل پانزده دقیقه ادامه دهید.
خوردن: بیمار را به پزشک برسانید. هرگز مصدوم را وادار به تهوع نکنید.
شرایط نگهداری: در شرایط خشک و خنک نگهداری کنید

مایع ظرفشویی

روش مصرف

دوروش برای شستشوی ظروف وجود دارد که عبارتند از:

روش ظرف یرشویی: در این روش، سینک ظرف شویی با آب داغ و مقداری از مایع ظرف شویی که در آب رقیق شده است پر می شود. ظرف ها در آب فرو برده شده و سپس به کمک یک اسفنج و یا یک اسکاچ تمیز می گردد. آبکشی ظرف ها زیر جریان آب و یا در یک ظرف شویی جداگانه که از آب پر شده است انجام می شود.

روش کاربرد مستقیم: در این روش مایع ظرف شویی به صورت مستقیم روی اسفنج ریخته می شود، سپس ظرف ها بوسیله اسفنج شسته و آبکشی می شود. نکاتی درخصوص شستشوی دستی ظروف

- ✓ محلول شوینده را قبل از این که خیلی سرد و یا چرب شود عوض کنید.
- ✓ شیشه اجاق و یا ظرف ها حتی بعد از شستشو هم ممکن است کدر به نظر برسد که در اثر یک لایه پروتئین مانند شیر، تخم مرغ، پنیر و ... است. ساییدن آن با یک اسفنج و یا پارچه این حالت را برطرف می کند.
- ✓ در صورت استفاده بیمار عفونی از ظروف، باید ظرف ها را بعد از شستشو ضد عفونی کرد که این کار از طریق خیساندن ظروف به مدت پنج دقیقه در محلولی که حاوی یک قاشق سوپخوری (15 میلی لیتر) سفید کننده خانگی (آب ژاول) در یک گالن (3/8 لیتر) آب است انجام می شود.

- ✓ به علت تنوع افزودنی های موجود در شوینده های دستی ظرف شویی، از اختلاط مایع سفیدکننده با مایع ظرفشویی پرهیز کنید زیرا برخی از شوینده ها حاوی افزودنی هایی هستند که در اثر اختلاط با سدیم هیپوکلریت گازهای خطرناکی متصاعد می کنند.

رخشا

موارد مصرف :

جرم گیری سطوح

روش مصرف :

ابتدا سطح جرم گرفته و کثیف را مرطوب کرده، سپس پودر رخشا را به آن بپاشید و بعد از 10 دقیقه آن را بشوئید.

نکات:

- ✓ هنگام استفاده از دستکش استفاده کنید.
- ✓ برای شستشوی ظروف غذاخوری و نقره ای بکار نبرید.
- ✓ از مخلوط نمودن آن با آمونیاک و مواد اسیدی (جوهر نمک) به شدت اجتناب کنید. زیرا گاز خفه کننده کلر تولید می کند.
- ✓ دور از تابش مستقیم آفتاب و در مکانی خشک و خنک نگهداری کنید..

نکات کلی و قابل توجه در ارتباط با استفاده مواد شوینده:

- ✓ مواد شوینده و گندزدای مختلف با یکدیگر مخلوط نشوند. بطور مثال:
- ✓ از مخلوط کردن رخشا با جوهر نمک و وایتکس با پودرهای شوینده خودداری شود.

- ✓ از مخلوط کردن وایتکس با رخشا ، جوهر نمک و مایعات اسیدی بدن مثل ادرار خودداری شود.(بدلیل تولید گاز سمی)
- ✓ برای رقیق کردن بهتر است از آب مقطر یا آب جوشیده سرد استفاده شود.
- ✓ درب ظروف محتوی مواد فوق را همیشه ببندید.

پاکسازی قبل از ضد عفونی و گندزدایی ضروری است